

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Als ouders uit elkaar gaan

Inhoud

- 3 > Als ouders uit elkaar gaan
- 4 > De Raad voor de Kinderbescherming
- 6 > Het ouderschap blijft bestaan
- 7 > Informatie en consultatie
- 9 > De rol van de RvdK
- 11 > De rechter beslist
- 13 > Wettelijke uitgangspunten
- 15 > Meer informatie

Als ouders uit elkaar gaan

Voor kinderen is het een ingrijpende gebeurtenis als hun ouders uit elkaar gaan. Bij een aantal kinderen heeft dit gevolgen voor hun ontwikkeling. Zij ondervinden vooral schade als ouders hevige en langdurige conflicten hebben. Door conflicten te beheersen en met elkaar te blijven praten over de zorg en opvoeding van uw kinderen, kunnen de ouders de negatieve gevolgen voor hen beperken. Het is belangrijk dat beide ouders verantwoordelijkheid nemen en goede afspraken maken over de kinderen. Zo moeten ouders samen beslissen hoe zij de zorg- en opvoedingstaken na de scheiding willen verdelen. Komen de ouders daar samen of met behulp van iemand die bemiddelt (een mediator) niet uit, dan beslist de rechter uiteindelijk. Dat kan op basis van een advies van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). In deze brochure leest u wat dat betekent.

Voor het leesgemak is de tekst in de mannelijke vorm geschreven. Overal waar *hij* staat, kunt u ook *zij* lezen. Met *ouders* worden ook ouder (eventueel met zijn of haar partner), verzorger(s) of wettelijke vertegenwoordiger(s) bedoeld. *Partner* wordt gebruikt voor echtgenoot, echtgenote en voor een ouder die ongehuwd samenwoont of geregistreerd partner is. Met *kind* worden alle kinderen en jongeren tot 18 jaar bedoeld. Met *cliënt(en)* worden ouder(s) of kind(eren) bedoeld. Met *huwelijk* wordt ook geregistreerd partnerschap of een samenwoningsrelatie van twee ouders bedoeld. Met *scheiding* wordt in deze brochure ook uit elkaar gaan bedoeld.

De Raad voor de Kinderbescherming

Een kind is voor zijn ontwikkeling afhankelijk van zijn ouders. Zij moeten hun kind verzorgen en opvoeden, zodat hij kan uitgroeien tot een zelfstandige volwassene. Als ouders die verantwoordelijkheid niet (kunnen) nemen, komt het recht van het kind op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling in de knel. In dat geval heeft de Raad voor de Kinderbescherming als overheidsorganisatie de taak om dit recht van het kind te waarborgen.

Algemene informatie over de RvdK vindt u in de brochure *Over de Raad voor de Kinderbescherming - Ieder kind heeft recht op bescherming*. Op pagina 15 staat waar u de brochure kunt verkrijgen.

Het kind staat centraal

Het is de taak van de Raad voor de Kinderbescherming om op te komen voor de rechten van kinderen die in de knel (dreigen te) komen. Daarom staat in het werk van de RvdK altijd het belang van het kind centraal. De medewerkers van de RvdK beseffen tegelijkertijd dat de tussenkomst van de RvdK voor ouders en kinderen een emotionele en ingrijpende gebeurtenis kan zijn.

Het ouderschap blijft bestaan

Een scheiding betekent nooit een einde van uw ouderschap. Gescheiden ouders behouden in principe samen het ouderlijk gezag. Dit betekent dat u nadat u uit elkaar bent gegaan, samen goede afspraken moet maken over de verdeling van de zorg en opvoedingstaken van uw kinderen: waar de kinderen wonen, hoe het contact is geregeld en hoe u elkaar informeert.

Uw kinderen hebben u nodig

Tijdens uw huwelijk of relatie bent u samen met uw partner wettelijk verantwoordelijk voor de kinderen en draagt u beiden het ouderlijk gezag. Samen zorgt u bijvoorbeeld voor voeding, kleding, huisvesting en onderwijs, maar ook voor liefde en aandacht. Uw kinderen zijn hiervoor aangewezen op de zorg van u beiden. Als u en uw partner besluiten uit elkaar te gaan, verandert uw verantwoordelijkheid voor de kinderen niet. U blijft de vader of moeder van uw kinderen.

Wettelijke uitgangspunten

Ouders die uit elkaar gaan, houden volgens de wet in principe samen het ouderlijk gezag over hun kinderen. U blijft daarom ook na de scheiding voor hen verantwoordelijk. De rechter kan echter beslissen om van dit uitgangspunt af te wijken. Verder staat in de wet dat kinderen recht hebben op omgang met de ouder die niet het gezag heeft. Ook heeft deze ouder recht op *informatie en consultatie* (zie kader). Ook van deze uitgangspunten kan de rechter in het belang van de kinderen afwijken. Op pagina 13 van deze brochure leest u meer over de wettelijke uitgangspunten.

Afspraken maken

De ontwikkeling van kinderen wordt bedreigd als ouders die uit elkaar gaan langdurige en ernstige conflicten hebben, bijvoorbeeld over de kinderen. Het is daarom van groot belang dat u probeert om de gevolgen van de scheiding voor uw kinderen zo veel mogelijk te beperken. Zo is het noodzakelijk dat u als ouders goede afspraken maakt over hoe u de zorg voor de kinderen verdeelt. U moet beslissen waar de kinderen wonen, hoe u het contact regelt en hoe u de andere ouder over de kinderen informeert en om zijn mening vraagt (consulteert). Deze afspraken legt u vast in een ouderschapsplan. Meer informatie over dit plan leest u op pagina 13 van deze brochure. Het is belangrijk voor de kinderen dat u als ouders de afspraken ook echt nakomt.

U komt er samen niet uit

Lukt het u samen niet om goede afspraken te maken of om eerder gemaakte afspraken na te komen, dan kunt u bijvoorbeeld een familielid, vriend of een professionele mediator vragen om te bemiddelen tussen u beiden. Leidt dat niet tot resultaat, dan moet de rechter beslissen en krijgt u een oproep om op een zitting van de rechtbank te verschijnen. Het is mogelijk dat de rechter u voor bemiddeling bij uw conflict alsnog doorverwijst naar een mediator of een hulpverlenende instantie. Een andere mogelijkheid is dat de rechter, tijdens de rechtszitting, aan de Raad voor de Kinderbescherming om onderzoek en advies vraagt. Op pagina 9 en 10 wordt deze taak van de RvdK toegelicht.

Informatie en consultatie

De ouder bij wie de kinderen wonen, moet de andere ouder op de hoogte houden van belangrijke zaken die met de kinderen te maken hebben. Voorbeelden hiervan zijn de schoolprestaties of de gezondheid van uw kinderen. Dit noemen we het recht op informatie. Bovendien moet de ouder bij wie de kinderen wonen de andere ouder om zijn mening vragen bij belangrijke beslissingen over de kinderen. Dit is het recht op consultatie. Als het gezag bij één ouder ligt, dan mag de ouder die het gezag heeft, uiteindelijk zelf de beslissing nemen. Op verzoek van één van de ouders kan de rechter bepalen hoe de andere ouder geïnformeerd of geconsulteerd moet worden.

De rol van de RvdK

Blijft u het samen oneens over de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken van de kinderen, dan beslist de rechter welke regeling er komt. Hij kan zich laten adviseren door de Raad voor de Kinderbescherming. In dat geval doet een raadsonderzoeker onderzoek naar welke verdeling van de zorg- en opvoedingstaken het beste is voor uw kinderen. De werkwijze van de RvdK is officieel vastgelegd in het Kwaliteitskader. Informatie over het Kwaliteitskader vindt u in de brochure *Over de Raad voor de Kinderbescherming - Ieder kind heeft recht op bescherming*.

Het onderzoek

De RvdK onderzoekt welke verdeling - ook op langere termijn - het beste is voor uw kinderen. Een medewerker van de RvdK, de raadsonderzoeker, probeert een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de kinderen. De raadsonderzoeker praat met u, met de andere ouder en met uw kinderen. Hij kan uw kinderen ook observeren, als ze nog niet zo goed kunnen praten. Ook spreekt de raadsonderzoeker mogelijk met andere betrokkenen, zoals een leerkracht of hulpverleners. De raadsonderzoeker wordt tijdens zijn onderzoek ondersteund door een gedragsdeskundige en als dat nodig is door een juridisch deskundige. In een gezamenlijk overleg nemen zij de beslissingen over het onderzoek. De gedragsdeskundige kan ook worden ingeschakeld om te kijken hoe ouder en kind met elkaar omgaan. De leidinggevende van de raadsonderzoeker is eindverantwoordelijk voor het onderzoek. De raadsonderzoeker houdt u op de hoogte van het onderzoek.

Maatregel van kindbescherming

Uit het onderzoek kan blijken dat, naast de problemen bij de scheiding, sprake is van ernstige opvoedings- of gezinsproblemen. In dat geval kan de RvdK na het doen van nader onderzoek naar de opvoedingssituatie aan de rechter vragen om een maatregel van kindbescherming op te leggen. De lichtste maatregel is de ondertoezichtstelling. Hierbij kan het gezag van de ouders worden ingeperkt. Dit betekent dat er een gezinsvoogd wordt toegewezen die het kind en de ouders begeleidt bij het oplossen van de opvoedingsproblemen. De RvdK doet dit verzoek uitsluitend als hulpverlening op vrijwillige basis door de ouder(s) met gezag niet of onvoldoende wordt geaccepteerd en de ontwikkeling van uw kind ernstig onder de situatie te lijden heeft.

Over ondertoezichtstelling en de andere maatregelen van kindbescherming kunt u meer lezen in de brochures *Als opvoeden een probleem is* en *Als uw kind onder toezicht gesteld wordt*. Op pagina 15 staat waar u de brochures kunt verkrijgen.

Rapport en advies

De raadsonderzoeker rondt zijn onderzoek af met een rapport. Hij doet daarin verslag van het verloop van het onderzoek en beschrijft de ontwikkeling en de situatie van uw kinderen. Verder geeft de raadsonderzoeker de informatie weer uit de gesprekken met u, de andere ouder, de kinderen en eventuele andere betrokkenen. Tot slot geeft hij een advies aan de rechter, bijvoorbeeld bij welke ouder de kinderen het best kunnen wonen of hoe de verdeling van zorg- en opvoedingstaken geregeld moet worden. De raadsonderzoeker bespreekt zijn voorlopige rapport met u, de andere ouder en afhankelijk van hun leeftijd ook met de kinderen. Onjuist weergegeven feiten kunnen gewijzigd of verwijderd worden. Andere opmerkingen worden in het rapport opgenomen of als bijlage aan het rapport toegevoegd. Hierna wordt het rapport definitief en aan de rechter verstuurd. Beide ouders en uw kind (van zestien jaar of ouder) ontvangen een exemplaar van het definitieve rapport.

De rechter beslist

De rechter kijkt bij zijn beslissing naar het advies van de Raad voor de Kinderbescherming. Ook de mening van u, de andere ouder en de kinderen speelt een belangrijke rol.

Na ontvangst van het rapport met het advies van de RvdK, behandelt de rechter uw zaak op een zitting van de rechtbank in aanwezigheid van u en de andere ouder (en eventuele advocaten). De rechter vraagt de mening van u en van de andere ouder; ook de advocaten kunnen aan het woord komen. Wanneer de kinderen twaalf jaar of ouder zijn, moet de rechter hen ook vragen wat ze van de situatie vinden. Dit gebeurt zonder dat de ouders daarbij aanwezig zijn. De rechter kan ook kinderen jonger dan twaalf jaar om hun mening vragen, maar dat is niet verplicht. Onder andere op basis van het advies van de RvdK en van alles wat hij op de zitting hoort, neemt de rechter vervolgens een beslissing over de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken van uw kinderen. De rechter maakt daarbij zijn eigen afweging. Hij is niet verplicht om het advies van de RvdK te volgen.

Wettelijke uitgangspunten

In de wet zijn enkele uitgangspunten vastgelegd die gelden bij een scheiding waarbij kinderen betrokken zijn. Beide ouders behouden in principe het gezag, kinderen en ouders hebben recht op contact met elkaar, de niet-verzorgende ouder heeft recht op informatie.

> Gezamenlijk gezag

In principe behouden ouders, ook nadat ze uit elkaar gaan, samen het ouderlijk gezag over hun kinderen. U en de andere ouder bepalen samen bij wie de kinderen wonen. Ook blijft u beiden verantwoordelijk voor hun verzorging en opvoeding. Verder neemt u samen alle belangrijke beslissingen over de kinderen. Beide ouders hebben recht op informatie en consultatie.

Uitzondering

U of de andere ouder kunnen de rechter verzoeken om het gezag slechts aan één van beiden toe te kennen. De rechter zal dit verzoek alleen toekennen als er een onaanvaardbaar risico bestaat dat kinderen klem of verloren dreigen te raken tussen ouders en er geen uitzicht is op een verbetering in de situatie. De ouder die alleen met het gezag wordt belast (de gezagsdragende ouder) mag bepalen bij wie de kinderen verblijven.

Gezag wijzigen

Als de omstandigheden van uw kinderen veranderen, kan het zijn dat u een andere gezagsregeling beter voor hen vindt. U moet dan met uw advocaat overleggen of een wijziging in uw geval mogelijk is.

> Ouderschapsplan

Ouders die uit elkaar gaan, zijn verplicht om een ouderschapsplan op te stellen. In dit plan staan afspraken die ouders maken over de verdeling van zorg- en opvoedingstaken, alimentatie en informatie-uitwisseling. De wet verplicht ouders ook om aan te geven op welke wijze zij de kinderen, ongeacht hun leeftijd, hebben betrokken bij het maken van de afspraken en hoe zij de kinderen hebben geïnformeerd.

> Contact en omgang

Kinderen en ouders hebben er recht op om elkaar te blijven zien, ook nadat ouders uit elkaar zijn gegaan. Als beide ouders gezag hebben, spreken we van de verdeling van zorg- en opvoedingstaken en is sprake van contact tussen ouder en kind. Eventueel kan dit contact tijdelijk worden ontzegd. Als na de scheiding slechts één van de ouders gezag heeft, spreken we van omgang. Deze ouder kan met de andere ouder een omgangsregeling afspreken, waarin staat wanneer en hoe vaak de kinderen de andere ouder ontmoeten. Deze omgangsregeling kan ook door de rechtbank worden vastgesteld.

Uitzondering

De rechter kan de niet-gezagsdragende ouder de omgang met de kinderen ontzeggen. De gezagsdragende ouder kan daar om vragen. De rechter legt de ontzegging alleen op als één of meer van de volgende wettelijke ontzeggingsgronden van toepassing zijn:

- De omgang met de andere ouder levert ernstig nadeel op voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van de kinderen;
- De andere ouder is kennelijk niet geschikt voor of niet in staat tot omgang met de kinderen;
- De kinderen zijn twaalf jaar of ouder en hebben ernstige bezwaren tegen de omgang met de andere ouder. Zij hebben de rechter daarover geïnformeerd;
- De omgang met de andere ouder is om andere redenen in strijd met zwaarwegende belangen van de kinderen.

Deze ontzeggingsgronden worden ook door de rechter gebruikt als de rechter overweegt de ouder met gezag tijdelijk het contact te ontzeggen.

Meer informatie

> Vragen?

Heeft u nog vragen over het werk van de Raad voor de Kinderbescherming? Stel deze aan de medewerker van de RvdK met wie u contact heeft. Of neem contact op met een locatie in uw omgeving. De adressen en routebeschrijvingen van de locaties staan op www.kinderbescherming.nl. Hier vindt u ook informatie over organisaties waarmee de RvdK samenwerkt.

> Andere brochures

Over uit elkaar gaan

- *U gaat scheiden**
- *Gezag, omgang en informatie**
- *Uit elkaar... En de kinderen dan?**
- *Als je ouders uit elkaar gaan*

Over het werk van de RvdK

- *Over de Raad voor de Kinderbescherming - Ieder kind heeft recht op bescherming*

Deze brochures zijn verkrijgbaar via:

- www.kinderbescherming.nl
- alle locaties van de RvdK

* Deze brochures zijn alleen via Rijksoverheid.nl verkrijgbaar.

Dit is een uitgave van

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Raad voor de Kinderbescherming | Landelijke Staf Organisatie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.kinderbescherming.nl

November 2017

Aan de informatie in deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.